

Kontaktperson RISE

Mikael Larsson
Material och produktion
Mikael.g.Larsson@ri.se

Datum

2020-10-02

Beteckning

Remissvar

Sida

1 (4)

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
Fi.remissvar@regeringskansliet.se**Remissvar - Skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor**
SOU2020:20 Diarienummer Fi2020/01583/S2**Allmänna kommentarer till utredningen**

RISE stödjer det övergripande syftet med skatten ”att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från kläder och skor på ett kostnadseffektivt sätt.” Vi föreslår ett antal förbättringar och förtydliganden som grundligt bör hanteras för att det utformade skatteförslaget ska kunna uppnå detta syfte.

Ett förtydligande behövs kring hur företag ska bevisa frånvaro av de ämnen som omfattas av skatten. Att testa samtliga material för samtliga ämnen i bilaga 1-5 i varor skulle innebära mycket stora kostnader (vi uppskattar att den handlar om mellan 25 000 till 30 000 kronor per material) och det skulle inte vara lönsamt att göra detta endast för att få fullt avdrag. Det tycks inte heller vara den lösningen som utredningen föreslår men vilken bevisning som skulle räcka och dessutom kunna hanteras av skattemyndigheten har inte utredningen kommit fram till. Att endast kräva en leverantörsförsäkran som visar att kemikalierna inte förekommer instämmer vi med utredningen i att det inte är tillräckligt underlag för avdrag. Vilket underlag som krävs för att göra avdrag måste tydliggöras för att företag ska ha möjlighet att ta fram underlaget på ett effektivt sätt och för att myndigheten ska kunna granska det effektivt och rättvist.

Urvalet av ämnen är inte gjort med avseende på en harmoniserad faroklassning enligt CLP-förordningen. För att lagstiftningen ska baseras på bred vetenskaplig grund rekommenderas att ämnen som saknar harmoniserad klassificering inte omfattas.

Mer hänsyn behöver tas till redan befintliga restriktioner och någon ordentlig kartläggning av förekomsten av de ämnen som valts i kläder och skor är inte gjord. Kläder och skor har varit en prioriterad varugrupp när det kommer till restriktioner i Europeisk kemikalielagstiftning under de senaste åren. Detta har resulterat i att flertalet av de kategorier av ämnen som tas upp i skatteförslaget redan har eller är på gång att regleras i EU-lagstiftning. Här har Sverige genom Kemikalieinspektionen (KemI) spelat en stor roll och drivit på denna positiva utveckling. I en rapport från 2015 skriven av KemI¹ står det att ”Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen överväger en utredning av en punktskatt på kläder och hemtextil. Ekonomiska styrmedel kan vara ett komplement i väntan på en bindande lagstiftning”. I utredningen framgår det att sedan rapporten skrevs är de textil- och sko-relevanta ämnena med faroklassningar cancerogena, mutagena, reproduktionstoxiska redan reglerade² och så har arbetet med restriktionen för allergiframkallande/hudsensibiliserande ämnen kommit mycket långt³. I förslaget för att införa

¹ <https://www.kemi.se/publikationer/rapporter/2015/rapport-9-15-farliga-kemiska-amnen-i-textil---forslag-till-riskhanterande-atgarder>

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.256.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2018:256:TOC

³ <https://echa.europa.eu/documents/10162/8488d4ed-448a-d06e-f9dd-5c0e8fce44ba>

en restriktion för hudsensibiliserande ämnen⁴ som KemI skrivit tillsammans med sin franska motsvarighet ANSES diskuteras möjligheten att införa en punktskatt med slutsatsen att:

”National taxes would however create an uneven playing field for market actors, especially as the e-commerce market for textile articles is likely to grow in importance. An EU-wide instrument is preferable, therefore the tax options have not been analysed further in this report.”

⁴ <https://echa.europa.eu/documents/10162/22a89de7-0d13-8edc-f0f9-05f37dcdaec2>

Kommentarer till valet av ämnen som tas upp i skatteförslaget och dess gränsvärden

Som ovan nämndes så har inte urvalet av ämnen gjort utifrån en harmoniserad klassificering enligt CLP förordningen. I Tabell 1 listas dessa ämnen.

Tabell 1. Ämnen i skatteförslaget som saknar harmoniserad klassificering enligt CLP förordningen.

Ämne med CAS RN	Kommentar
C.I. Acid Red 114 6459-94-5	Ej harmoniserad klassificering
C.I. Direct Blue 15 2429-74-5	Ej harmoniserad klassificering
Tris(kloropropyl)fosfat (TCPP) 1067-98-7	Ej harmoniserad klassificering
Tris(1,3-dikloro-2-propyl)fosfat (TDCPP) 13674-87-8	Ej harmoniserad CMR/allergi klassificering
C.I. Disperse Blue 291 flera	Ej harmoniserad klassificering
C.I. Disperse Violet 1 128-95-0	Ej harmoniserad klassificering
C.I. Disperse Violet 93 122463-28-9	Ej harmoniserad klassificering
C.I. Disperse Yellow 64 10319-14-9	Ej harmoniserad klassificering
C.I. Disperse Yellow 23 6250-23-3	Ej harmoniserad klassificering
Trifenylfosfat 115-86-6	Ej harmoniserad CMR/allergi klassificering

I Bilaga 2 föreslås att formaldehyd ska omfattas med ett gränsvärde på 75 mg/kg. Detta är inte nödvändigt då det den 1 november i år blir olagligt att sätta kläder och skor på marknaden med formaldehyd i en halt över 75 mg/kg⁵.

Vissa ämnesgrupper föreslås omfattas av skatten där vissa av ämnena som ingår i dessa redan har restriktioner i EU-lagstiftning med andra gränsvärden. Detta leder till otydlighet kring vilka haltgränser som gäller. För *alkylfenol/etoxilater* är nonylfenoletoxilater reglerade i REACH med ett gränsvärde på 100 mg/kg⁶. Detta gränsvärde är satt till denna är för ”att en gräns under 0,01 viktprocent skulle innebära avsevärda svårigheter att tillämpa förbudet, eftersom textilier kan kontamineras med nonylfenoletoxilat i halter på den nivån på grund av oavsiktlig exponering under tillverkningsprocessen.”⁷ Därför bör heller inte skatten tillämpa en lägre gränshalt. Detta är en analys som bör göras även för övriga gränsvärden som är föreslagna.

I ämnesgruppen *Alkaner, C10–C28, klorerade (klorparaffiner)* ingår kortkedjiga klorparaffiner som är reglerade i POP förordningen med ett gränsvärde på 1 500 mg/kg.

Ftalater tas med i skatten som grupp och flera ftalater är reglerade genom post 51 och 72 i annex xvii i REACH med andra gränsvärden än i skatteförslaget. Samtliga ftalater är heller inte harmoniserat faroklassade och bör heller inte omfattas av skatten. Därför bör en lista på vilka ftalater som omfattas tas fram och gränsvärdena harmoniseras med de restriktioner som finns.

PFAS som grupp föreslås omfattas av skatten. Det pågår fortfarande en diskussion om hur PFAS ska definieras och den definition som används i utredningens förslag är därför problematisk. Värt att påpeka är också att det pågår ett arbete kring att genomföra en bred restriktion för PFAS men detta behöver utredas ordentligt innan en sådan här beskattning eller restriktion sker. För att det ska vara möjligt att påvisa att material lever upp till de gränsvärdet som är satt måste det också tydliggöras hur detta ska testas.

Dimetylnitrosamin har ett förslaget gränsvärde på 0,05 mg/kg vilket är mycket lågt och heller inte det Bluesign använder vilket det refereras till i motiveringen till gränsvärdet i utredningen (Bluesigns gränsvärde är 0,5 mg/kg⁸).

Mölnadal 2020-10-02

 Signed by: Pernilla Walkenström
Reason: Jag är Godkännare till det här dokumentet
Date & Time: 2020-10-02 07:19:07 +02:00

Pernilla Walkenström

Divisionschef, Material och Produktion

RISE Research Institutes of Sweden

⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.256.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2018:256:TOC

⁶ <https://echa.europa.eu/documents/10162/7dcd73a4-e80d-47c5-ba0a-a5f4361bf4b1>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/26/oj/swe>

⁸ <https://www.bluesign.com/downloads/bssl/bssl-v10.0.pdf>